

دانشگاه فردوسی مشهد

دانشکده علوم ریاضی

MultiModal Agentic RAG

درس: پروژه کارشناسی
استاد درس: دکتر جلال الدین نصیری

دانشجو: علی محمود جانلو

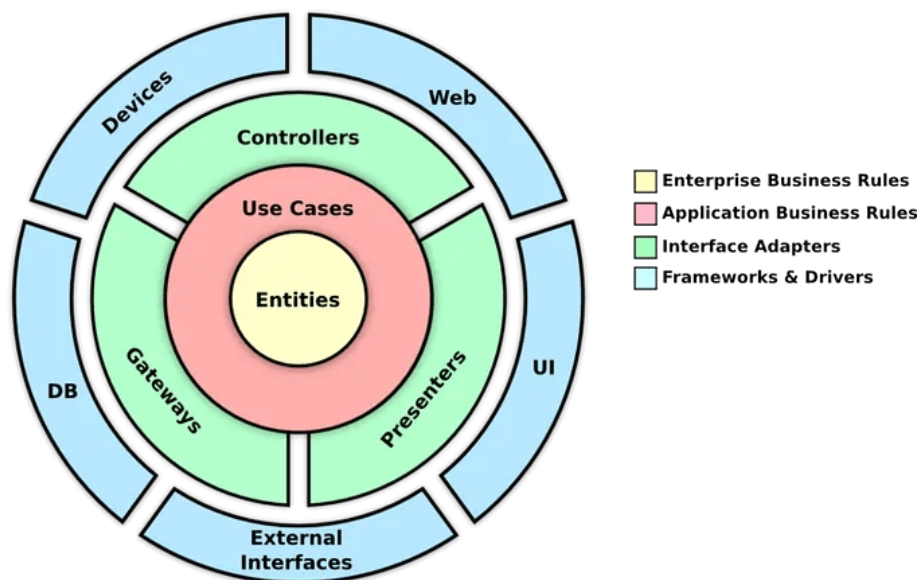
سال ۱۴۰۴

فهرست مطالب

۳	۱ معماری سیستم
۳	۱.۱ دلایل انتخاب معماری Clean
۳	۲.۱ لایه‌های معماری
۴	۱.۲.۱ لایه موجودیت‌ها (Entities)
۴	۲.۲.۱ لایه (Use Cases)
۵	۳.۲.۱ لایه آداپتورهای رابط (Interface Adapters)
۵	۴.۲.۱ لایه فریم‌ورک‌ها و درایورها (Frameworks and Drivers)
۵	۳.۱ اصول طراحی
۵	۱.۳.۱ قانون وابستگی (Dependency Rule)
۵	۲.۳.۱ اصل وارونگی وابستگی (Dependency Inversion Principle)
۵	۴.۱ سیستم Dependency Injection
۶	۱.۴.۱ مزایای Dependency Injection
۶	۲.۴.۱ ساختار container
۶	۵.۱ یکپارچگی با فریم‌ورک‌های LLM
۷	۶.۱ استفاده از Pydantic
۷	۷.۱ مدیریت Logging و Error
۸	۸.۱ مزایای معماری اتخاذ شده
۸	۹.۱ چالش‌ها و راه‌حل‌ها
۹	۲ نتیجه‌گیری معماری
۱۰	۳ References

۱ معماری سیستم

این پروژه بر اساس الگوی معماری Clean Architecture پیاده‌سازی شده است که امکان جداسازی مناسب نگرانی‌ها، مقیاس‌پذیری و نگهداری‌پذیری بالا را فراهم می‌آورد. انتخاب این معماری برای یک سیستم مبتنی بر مدل‌های زبانی بزرگ (LLM) که نیازمند انعطاف‌پذیری بالا و قابلیت تست‌پذیری است، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

شکل ۱: نمودار معماری Clean Architecture و لایه‌های آن

شکل ۱ نمودار کلی معماری Clean را نشان می‌دهد که در آن جهت وابستگی‌ها از بیرون به درون است و لایه‌های مرکزی از جزئیات پیاده‌سازی مستقل هستند.

۱.۱ دلایل انتخاب معماری Clean

انتخاب معماری Clean برای این پروژه بر اساس چندین معیار کلیدی صورت گرفته است:

- **قابلیت تست‌پذیری:** با جداسازی لایه‌های مختلف و استفاده از تزریق وابستگی (Dependency Injection)، امکان نوشتن تست‌های واحد و یکپارچه با پوشش بالا میسر می‌شود.
- **انعطاف‌پذیری در تعویض ارائه‌دهندگان LLM:** سیستم طراحی شده به گونه‌ای است که تغییر یا افزودن ارائه‌دهندگان مختلف LLM (مانند OpenAI، Cohere، یا مدل‌های متن‌باز) بدون تغییر در منطق اصلی امکان‌پذیر است.
- **مقیاس‌پذیری:** ساختار لایه‌بندی شده امکان توسعه و گسترش سیستم را در آینده تسهیل می‌کند.

۲.۱ لایه‌های معماری

معماری این سیستم شامل چهار لایه اصلی است که هر کدام مسئولیت‌های مشخصی دارند و قانون وابستگی (Dependency Rule) در آن‌ها رعایت می‌شود.

۱.۲.۱ لایه موجودیت‌ها (Entities)

این لایه، قلب سیستم را تشکیل می‌دهد و شامل enterprise business rules است که مستقل از هرگونه جزئیات پیاده‌سازی خارجی هستند.
مسئولیت‌های این لایه:

- تعریف core data models با استفاده از Pydantic
 - Data validation و اعمال business rules
 - تضمین type-safety و automatic serialization داده‌ها
- به عنوان مثال، موجودیت DocChunk در سیستم ما شامل قوانین کسب‌وکار زیر است:
- **تولید شناسه یکتا:** هر chunk باید دارای شناسه‌ای یکتا باشد که بر اساس document_id و index تولید می‌شود: {document_id}_chunk_{index}
 - **اعتبارسنجی بردار embedding:** اگر بردار embedding موجود باشد، باید از نوع List[float] و غیر خالی باشد
 - **حفظ metadata اصلی:** تمام اطلاعات meta شامل schema_name، version و doc_items باید حفظ شوند
 - **تبدیل فرمت:** موجودیت باید قابلیت تبدیل دوطرفه به فرمت Elasticsearch و Docling را داشته باشد
- این قوانین مستقل از جزئیات پیاده‌سازی database یا search engine تعریف شده‌اند و در صورت تغییر فناوری زیرساخت، دست‌نخورده باقی می‌مانند.

۲.۲.۱ لایه (Use Cases)

این لایه application business logic را در بر می‌گیرد و workflow بین entities و interface adapters را هماهنگ می‌کند.
مسئولیت‌های کلیدی:

- مدیریت جریان‌های کاری پیچیده با استفاده از LangGraph
 - پیاده‌سازی pipelines (Retrieval-Augmented Generation) RAG
 - تولید و مدیریت embeddings
 - هماهنگی با سرویس‌های خارجی از طریق interfaces
- Data Transfer Objects (DTOs):**
- DTOs مدل‌های داده‌ای هستند که به‌طور خاص برای انتقال داده بین لایه‌های مختلف طراحی شده‌اند. این objects در فایل usecases/dtos.py قرار می‌گیرند و زمانی استفاده می‌شوند که:
- Public APIs (REST، GraphQL و غیره) ساخته می‌شود
 - یکپارچگی با سیستم‌های خارجی با data models متفاوت مورد نیاز است
 - نیاز به versioning دقیق و backward compatibility وجود دارد

۳.۲.۱ لایه آداپتورهای رابط (Interface Adapters)

این لایه وظیفه تبدیل داده‌ها بین موارد استفاده و دنیای خارج را بر عهده دارد. اجزای این لایه شامل:

- **Controllers:** مدیریت HTTP requests و responses
- **Presenters:** قالب‌بندی داده‌ها برای رابط کاربری یا مصرف‌کنندگان API
- **Gateways:** رابط با سرویس‌های خارجی مانند vector stores, databases و third-party APIs

۴.۲.۱ لایه فریم‌ورک‌ها و درایورها (Frameworks and Drivers)

بیرونی‌ترین لایه سیستم که شامل جزئیات پیاده‌سازی ابزارها و فریم‌ورک‌های خارجی است. مثال‌های موجود در این لایه:

- Web frameworks (Flask, FastAPI)
- LLM providers (open-source models, Cohere, OpenAI)
- Databases و vector stores (Pinecone, Redis, Elasticsearch)
- فریم‌ورک‌هایی مانند LangChain و LangGraph

۳.۱ اصول طراحی

۱.۳.۱ قانون وابستگی (Dependency Rule)

در این معماری، وابستگی‌ها همواره از لایه‌های بیرونی به سمت لایه‌های درونی هستند. این بدان معناست که:

Frameworks/Drivers → Interface Adapters → Use Cases → Entities (۱)

لایه‌های درونی هیچ‌گونه اطلاعی از لایه‌های بیرونی ندارند و این استقلال امکان تغییر پیاده‌سازی‌های خارجی را بدون تأثیر بر هسته سیستم فراهم می‌آورد.

۲.۳.۱ اصل وارونگی وابستگی (Dependency Inversion Principle)

برای حفظ قانون وابستگی، از interfaces و کلاس‌های انتزاعی استفاده می‌شود. به این ترتیب:

- Interfaces در لایه‌های هسته (Use Cases) تعریف می‌شوند
- پیاده‌سازی‌های واقعی در لایه‌های بیرونی (Interface Adapters یا Frameworks) قرار می‌گیرند
- لایه‌های سطح بالا به انتزاع وابسته‌اند، نه به پیاده‌سازی‌های خاص

۴.۱ سیستم Dependency Injection

برای مدیریت وابستگی‌ها و پیکربندی سیستم، از کتابخانه dependency-injector استفاده شده است. این سیستم مزایای زیر را فراهم می‌آورد:

۱.۴.۱ مزایای Dependency Injection

- **Centralized configuration:** تمام تنظیمات و وابستگی‌ها در یک container مرکزی مدیریت می‌شوند
- **تسهیل تست:** امکان جایگزینی وابستگی‌های واقعی با mocks برای تست‌نویسی
- **مدیریت singleton:** کنترل lifecycle منابع گران‌قیمت مانند database connections
- **انعطاف‌پذیری:** تغییر configuration در runtime بدون تغییر کد

۲.۴.۱ ساختار container

درخت وابستگی سیستم به صورت زیر سازماندهی شده است:

```

ApplicationContainer
  env/files) (from Configuration
    (Singleton) LoggerFactory
    (Singleton) ElasticsearchConfig
    (Singleton) AsyncElasticsearch
    (Singleton) ElasticsearchDocumentAdaptor
    (Factory) EmbeddingService
    (Factory) DocumentIndexingUseCase
    (Factory) DocumentSearchUseCase
  
```

انواع providers:

- **Factory:** برای ایجاد نمونه جدید در هر بار استفاده
- **Singleton:** برای نگهداری یک نمونه واحد
- **Resource:** برای مدیریت چرخه حیات اشیاء پیچیده
- **Configuration:** برای مدیریت مقادیر پیکربندی

۵.۱ یکپارچگی با فریم‌ورک‌های LLM

یکی از چالش‌های اصلی این پروژه، یکپارچگی با فریم‌ورک‌های مختلف LLM بوده است. معماری طراحی شده این امکان را فراهم می‌آورد که:

- از چندین ارائه‌دهنده LLM به صورت همزمان استفاده شود
- جریان‌های کاری پیچیده با LangGraph مدیریت شوند
- عملیات RAG به صورت ماژولار پیاده‌سازی شوند
- تغییر یا ارتقای فریم‌ورک‌ها بدون تغییر منطق اصلی امکان‌پذیر باشد

۶.۱ استفاده از Pydantic

در لایه موجودیت‌ها، از کتابخانه Pydantic برای تعریف data models استفاده شده است. این انتخاب به دلایل زیر صورت گرفته است:

- **Automatic validation:** داده‌ها به صورت خودکار در زمان ایجاد object اعتبارسنجی می‌شوند
- **Type Safety:** تضمین صحت data types در زمان توسعه
- **Serialization:** تبدیل خودکار به JSON و سایر فرمت‌ها
- **Automatic documentation:** تولید schema برای APIs

۷.۱ مدیریت Error و Logging

سیستم دارای یک لایه یکپارچه برای error handling و logging است که:

- از multi-level logging پشتیبانی می‌کند
 - خطاها را به صورت ساختاریافته ثبت می‌کند
 - امکان request tracing را فراهم می‌آورد
 - با سیستم‌های monitoring خارجی قابل یکپارچگی است
- سیستم logging پیاده‌سازی شده در این پروژه، از قابلیت automatic rotation و مدیریت log levels مختلف برخوردار است. شکل ۲ نمونه‌ای از خروجی سیستم logging را نشان می‌دهد که شامل timestamp، نام module، log level و message مربوطه است.

```
2025-10-13 21:02:09 - multimodal_rag.frameworks.google_genai_base_service - INFO - google_genai_base_service.py:79 - _switch_to_next_api_key() - Switched to API key index 0
2025-10-13 21:02:09 - multimodal_rag.frameworks.google_genai_base_service - WARNING - google_genai_base_service.py:83 - _switch_to_next_api_key() - Cycled back to token 0, waiting 60 seconds before continuing
2025-10-13 21:03:09 - multimodal_rag.frameworks.google_genai_base_service - INFO - google_genai_base_service.py:115 - _execute_with_retry_and_token_switching() - Trying embeddings_for_content with API key index 0
2025-10-13 21:03:11 - multimodal_rag.frameworks.google_genai_base_service - INFO - google_genai_base_service.py:122 - _execute_with_retry_and_token_switching() - Successfully executed embeddings_for_content with API key index 0
2025-10-13 21:03:11 - multimodal_rag.frameworks.google_genai_base_service - INFO - google_genai_base_service.py:115 - _execute_with_retry_and_token_switching() - Trying embeddings_for_content with API key index 0
2025-10-13 21:03:13 - multimodal_rag.frameworks.google_genai_base_service - WARNING - google_genai_base_service.py:134 - _execute_with_retry_and_token_switching() - Rate limit error with API key index 0, switching immediately
2025-10-13 21:03:13 - multimodal_rag.frameworks.google_genai_base_service - INFO - google_genai_base_service.py:79 - _switch_to_next_api_key() - Switched to API key index 1
2025-10-13 21:03:13 - multimodal_rag.frameworks.google_genai_base_service - INFO - google_genai_base_service.py:115 - _execute_with_retry_and_token_switching() - Trying embeddings_for_content with API key index 1
```

شکل ۲: نمونه output سیستم logging

۸.۱ مزایای معماری اتخاذ شده

پیاده‌سازی معماری Clean در این پروژه مزایای زیر را به همراه داشته است:

۱. **High Maintainability**: جداسازی واضح مسئولیت‌ها، درک و نگهداری کد را آسان می‌کند
۲. **Testability**: هر لایه به صورت مستقل قابل تست است و نیازی به راه‌اندازی کل سیستم نیست
۳. **Flexibility**: تغییر یا جایگزینی اجزای سیستم بدون تأثیر بر سایر بخش‌ها امکان‌پذیر است
۴. **Scalability**: افزودن قابلیت‌های جدید به دلیل ساختار ماژولار، آسان‌تر است
۵. **Technology Independence**: عدم وابستگی به فریم‌ورک‌ها و کتابخانه‌های خاص
۶. **Better Team Collaboration**: اعضای تیم می‌توانند به صورت موازی بر روی لایه‌های مختلف کار کنند

۹.۱ چالش‌ها و راه‌حل‌ها

در طول پیاده‌سازی این معماری، چالش‌هایی نیز وجود داشت که به شرح زیر برطرف شدند:

- **Initial Complexity**: راه‌اندازی اولیه سیستم زمان‌بر بود، اما این سرمایه‌گذاری در بلندمدت به صرفه بوده است
- **Circular Dependencies**: با طراحی دقیق interfaces و استفاده از dependency inversion از آن جلوگیری شد
- **Performance**: استفاده از singleton pattern برای expensive resources و caching مناسب، مسائل performance را برطرف کرد
- **Learning Curve**: مستندسازی جامع و مثال‌های کاربردی، فهم معماری را برای توسعه‌دهندگان جدید تسهیل کرد

۲ نتیجه‌گیری معماری

معماری Clean برای این پروژه MultiModal RAG، بستری مناسب برای توسعه یک سیستم scalable، maintainable و flexible فراهم آورده است. جداسازی واضح لایه‌ها، استفاده از dependency injection، و رعایت اصول SOLID، امکان توسعه پایدار و با کیفیت این سیستم را در بلندمدت تضمین می‌کند. این رویکرد معماری به‌ویژه برای سیستم‌های مبتنی بر LLM که نیازمند flexibility بالا در تعویض models و providers هستند، مناسب است.

۳ References

References

- [۱] C. Ribeiro, "Sports scheduling: Problems and applications," International Transactions in Operational Research, vol. ۱۹, pp. ۲۲۶–۲۵۱, Jan. ۲۰۱۲